

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ & ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΓΚΟ

(1998)

ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
I. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	3
A. Πριν από το καθεστώς του Μομπούτου (1960-1965)	3
B. Η Διακυβέρνηση από τον Μομπούτου (1966-1967)	3
II. Το Φαινόμενο ΚΑΜΠΙΛΑ (KABILA)	6
III. Κατηγορίες Προσώπων των οποίων των καθεστώς διέπεται από τη Διεθνή Προστασία	8
A. Μέλη των Σωμάτων Ασφαλείας και / ή των Ενόπλων Δυνάμεων	8
B. Μέλη των Πολιτικών Κομμάτων και Στενοί Συγγενείς, Υπουργοί & Πρέσβεις του Μομπούτου	11
Γ. Υποστηρικτές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δημοσιογράφοι & Άλλοι Διανοούμενοι	12
Δ. Επιχειρηματίες ανθρών επιχειρήσεων	13
E. Συμπεράσματα	14

Τα κυριότερα πολιτικά κόμματα ή ομάδες της Δημοκρατίας του Κονγκό που αναφέρονται στο παρόν έγγραφο είναι :

- CONVENTION NATIONALE CONGOLAISE (CONACO) : Εθνοσυνέλευση του Κονγκό
- FRONT DEMOCRATIQUE CONGOLAIS (FDC) : Δημοκρατικό Μέτωπο του Κονγκό
- MOUVEMENT POPULAIRE REVOLUTIONNAIRE (MPR) : Λαϊκό Επαναστατικό Κίνημα
- FORCES ARMEES ZAIROISES (FAZ) : Ένοπλες Δυνάμεις του Ζαΐρ
- UNION POUR LA DEMOCRATIE ET LE PROGRES SOCIAL (UDPS) : Ένωση για τη Δημοκρατία και την Κοινωνική Πρόοδο
- UNION DES FEDERALISTES ET REPUBLICAINS INDEPENDENTS (UFERI) : Ένωση Ανεξάρτητων Φε-ντεραλιστών και Ρεπουμπλικάνων
- PARTI DEMOCRATIQUE ET SOCIAL CHRETIEN (PDSC) : Δημοκρατικό και Σοσιαλοχριστιανικό Κόμμα
- UNION SACREE DE L' OPPOSITION RADICALE (USOR) : Ιερή Ένωση της Ριζοσπαστικής Αντιπολί-τευσης
- ALLIANCE DES FORCES DEMOCRATIQUES POUR LA LIBERATION DU CONGO - KINSHASA (AFDL) : Συμμαχία των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση του Κονγκό - Κινσάσα
- ALLIANCE DEMOCRATIQUE DES PEUPLES (ADP) : Δημοκρατική Συμμαχία των Λαών
- CONSEIL NATIONAL DE RESISTANCE POUR LA DEMOCRATIE (CNRD) : Εθνικό Συμβούλιο Αντί-στασης για τη Δημοκρατία
- MOUVEMENT REVOLUTIONNAIRE POUR LA LIBERATION DU ZAIRE (MRLZ) : Επαναστατικό Κίνημα για την Απελευθέρωση του Ζαΐρ

I. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

A. Πριν από το καθεστώς του Μομπούτου (1960-1965)

1. Η Δημοκρατία του Κονγκό, πρώην αποικία του Βελγίου διακήρυξε την ανεξαρτησία της την 30η Ιουνίου 1960 : ο JOSEPH KASA-VUBU ήταν ο πρώτος Πρόεδρος της χώρας και ο PATRICE LUMUMBA ο πρώτος Πρωθυπουργός. Αμέσως μετά την ανεξαρτησία οι επαρχίες της Κατάνγκα και Καζάϊ εκδήλωσαν τάσεις απόσχισης και η διαφωνία του Προέδρου της χώρας με τον Πρωθυπουργό για την κυβερνητική αντιμετώπιση της αποσχιστικής τάσης οδήγησε σε πολιτικό αδιέξοδο. Ο στρατός με αρχηγό των Ενόπλων Δυνάμεων τον Στρατηγό JOSEPH MOBUTU κατέλαβε στην συνέχεια την εξουσία, τον Σεπτέμβριο 1960 στην Κινσάσα, ενώ συγκροτήθηκε μια ανταγωνιστική κυβέρνηση στο Κισαγκάνι από υπουργούς του Πρωθυπουργού Λουμούμπα υπό την ηγεσία του Antoine KIZENGA. Την 17^η Ιανουαρίου 1961, ο Λουμούμπα δολοφονήθηκε και ένα μήνα αργότερα ο Μομπούτου μεταβίβασε την εξουσία στον KASA-VUBU και διόρισε Υπουργούς που ορκίστηκαν στο όνομα του τελευταίου. Το 1964 διορίστηκε πρωθυπουργός ο Tshombe με σκοπό την αποκατάσταση της εθνικής οικονομίας ενώ αποσχιστικές πιέσεις συνέχισαν να εκδηλώνονται στις περιοχές Κουίλου, Κίβου και Κατάνγκα μέχρι το τέλος του έτους, οπότε και κατεστάλησαν από τον στρατό με την συνδρομή των ενόπλων δυνάμεων του Βελγίου.
2. Τον Μάρτιο και Απρίλιο του 1965 διεξήχθησαν εκλογές από την κυβέρνηση του Tshombe και το κόμμα που είχε ιδρύσει, η *Εθνική Συνέλευση του Κονγκό* (Convention Nationale Congolaise - CONACO) κέρδισε την πλειοψηφία των εδρών στην Νομοθετική Συνέλευση. Όμως, ο KASA-VUBU διόρισε πρωθυπουργό τον EVARISTE KIMBA του *Δημοκρατικού Μετώπου του Κονγκό* (Front Democratique Congolaise - FDC) και επιβεβαιώνοντας τις προβλέψεις δεν πέτυχε να διατάξει την στήριξη της Συνέλευσης. Η πολιτική κρίση που ξέσπασε κατέληξε την 24.11.1965 σε στρατιωτικό πραξικόπημα όπου πρωτοστάτησε ο Στρατηγός JOSEPH MOBUTU. Η κυβέρνηση του KASA-VUBU αναγκάστηκε σε παραίτηση και ο Μομπούτου ανακηρύχθηκε Αρχηγός του Κράτους από το Ανώτατο Στρατιωτικό Συμβούλιο. Ανακοίνωσε την έναρξη της δεύτερης περιόδου της Δημοκρατίας στη χώρα και ανέστειλε την εφαρμογή του Συντάγματος (Σύνταγμα Λουλουαμπούργκ του 1964). Η ενέργεια αυτή είχε ως συνέπεια την απαγόρευση κάθε πολιτικής δραστηριότητας και οι εργασίες της Νομοθετικής Συνέλευσης αναστάλησαν με την συγκατάθεσή του. Με την στήριξη της Κυβέρνησης ιδρύθηκε το 1967 το πολιτικό κόμμα : *Λαϊκό Κόμμα της Επανάστασης* (Mouvement Populaire de la Revolutionnaire - MPR) και η κρατική εξουσία άρχισε να στηρίζεται προοδευτικά στο κόμμα και στο Γραφείο του Αρχηγού του Κράτους. Ο αριθμός των επαρχιών της χώρας μειώθηκε από 21 σε 18 και καταργήθηκαν διάφορα επαρχιακά κυβερνητικά όργανα.

B. Η Διακυβέρνηση από τον Μομπούτου (1966-1967)

3. Τα επόμενα χρόνια ο Μομπούτου ενίσχυσε την εξουσία του με την υιοθέτηση νέου Συντάγματος που άρχισε να ισχύει τον Ιούνιο 1967. Με την υιοθέτηση του Συντάγματος επέτρεψε την ίδρυση και ενός δεύτερου πολιτικού κόμματος εκτός του *Λαϊκού Κόμματος της Επανάστασης* (MPR), που απέκτησε την μορφή ενός υπερεθνικού θεσμού όπου συμμετείχαν μέλη της δικαστικής και νομοθετικής εξουσίας, της αστυνομίας και διάφοροι πολίτες του Κράτους. Η κρατική πολιτική αποφασιζόταν από το πολιτικό γραφείο του *Λαϊκού Κόμματος της Επανάστασης* (MPR). Ο Μομπούτου διορίστηκε νόμιμα ως ο μοναδικός υποψήφιος των προεδρικών εκλογών του 1970 και στις βουλευτικές εκλογές του ίδιου έτους κατ' εφαρμογή της πολιτικής του Μομπούτου συμμετείχαν μόνον οι υποψήφιοι που υπέδειξε το *Λαϊκό Κόμμα της Επανάστασης* (MPR). Το 1974 η χώρα μετονομάστηκε σε Ζαΐρ και απαγορεύθηκε

η χρήση χριστιανικών ονομάτων. Ο Μομπούτου άλλαξε το όνομά του σε MOBUTU SESE SEKO KUKU NGBENDU WA ZABANGA. Τον Μάρτιο 1977 και τον Μάιο του 1978 εξόριστοι της επαρχίας του Κατάνγκα που βρίσκονται στην γειτονική Αγκόλα εισέβαλαν στην επαρχία Σάμπα : οι εισβολές αυτές κατεστάλησαν από τις *Ένοπλες Δυνάμεις του Ζαΐρ* (Forces Armees Zairoises) με την συνδρομή ξένων δυνάμεων. Οι προεδρικές εκλογές του Οκτωβρίου 1977, όπου ο Μομπούτου ήταν ο μοναδικός υποψήφιος παρέτειναν την παραμονή του στην προεδρία της χώρας για μια ακόμα επταετή θητεία. Στο μεταξύ το Σύνταγμα αναθεωρήθηκε έτσι ώστε το *Λαϊκό Κόμμα της Επανάστασης* (MPR) αποτελούσε το μοναδικό κρατικό κόμμα και ο ιδρυτής πρόεδρος του (Μομπούτου) ήταν de jure Αρχηγός του Κράτους και Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

4. Μεταξύ του 1965 και του 1990 η Κυβέρνηση ανασχηματίστηκε 43 φορές και διορίστηκαν εννέα πρωθυπουργοί. Όμως, παρά αυτές τις διαρκείς διακοσμητικές αλλαγές των κυβερνητικών προσώπων και του μηχανισμού που αποσκοπούσαν να διαλύσουν τις κατηγορίες της ανικανότητας και της διαφθοράς και να δημιουργήσουν την εικόνα της καλής και αποτελεσματικής διακυβέρνησης, η κατάσταση της οικονομίας και των βασικών υπηρεσιών και εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας της χώρας επιδεινωνόταν και το επίπεδο διαβίωσης άρχισε να χειροτερεύει. Το 1982 ιδρύθηκε ένα νέο κόμμα : *Η Ένωση για την Δημοκρατία και την Κοινωνική Πρόοδο* (Union pour la Democratie et le Progres Social - UDPS). Το 1984 ο Μομπούτου ήταν πάλι ο μοναδικός υποψήφιος των προεδρικών εκλογών και εκλέχτηκε για μια δεύτερη επταετή θητεία, αλλά τα αποτελέσματα των περιφερειακών και δημοτικών εκλογών του 1987 ακυρώθηκαν λόγω των εκλογικών ατασθαλιών. Οι «φωνές» της αντιπολίτευσης για αλλαγή του πολιτικού συστήματος ανάγκασαν, τον Απρίλιο του 1987 Μομπούτου, μετά από εθνικές διαβουλεύσεις να ανακοινώσει την υιοθέτηση πολυκομματικής πολιτικής, που θα άρχισε να εφαρμόζεται μετά από μια μεταβατική περίοδο διάρκειας ενός έτους. Έτσι, τον Μάιο 1990 δημιουργήθηκε μια μεταβατική κυβέρνηση υπό τον LUNDA BULULU, με προτάσεις για διεξαγωγή προεδρικών εκλογών και αναθεώρηση του Συντάγματος. Ο Μομπούτου ανακοίνωσε ότι άρχιζε η τρίτη περίοδος της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας της χώρας και στη συνέχεια παραιτήθηκε από την προεδρία του *Λαϊκού Κόμματος της Επανάστασης* (MPR) και από το αξίωμα του Υπουργού Ενόπλων Δυνάμεων.
5. Με την άρση της απαγόρευσης των πολιτικών δραστηριοτήτων το 1990, ιδρύθηκαν περίπου 300 κόμμα, μεταξύ των οποίων : *Η Ένωση των Ανεξάρτητων Φεντεραλιστών και Ρεπουμπλικάνων* (UNION DES FEDERALISTES ET REPUBLICAINS INDEPENDENTS) με ηγέτη τον JEAN NGUZA KARL-L-BOND), το *Δημοκρατικό και Σοσιαλοχριστιανικό Κόμμα* (PARTI DEMOCRATIQUE ET SOCIAL CHRETIEN) με ηγέτη τον JOSEPH ILEO, η *Ένωση για την Δημοκρατία και την Κοινωνική Πρόοδο* (UNION POUR LA DEMOCRATIE ET LE PROGRES SOCIAL) με ηγέτη τον ETIENNE TSHISEKEDI. Αυτά ήσαν τα σημαντικότερα κόμματα της αντιπολίτευσης που σχημάτισαν συνασπισμό με την ονομασία *Ιερή Ένωση της Ριζοσπαστικής Αντιπολίτευσης* (Union Sacree de l' Opposition Radicale - USOR). Παράλληλα με τις προτάσεις για αναθεώρηση του Συντάγματος συγκλήθηκε τον Αύγουστο 1991 Εθνο συνέλευση αλλά δεν διαπιστώθηκε θεαματική πρόοδος. Τον Σεπτέμβριο 1991 ξέσπασαν στάσεις, λεηλασίες και συγκρούσεις μεταξύ διαδηλωτών και των δυνάμεων ασφαλείας στην Κινσάσα και σε άλλες περιοχές της χώρας. Ο Μομπούτου υπέκυψε στις πιέσεις και διόρισε πρωθυπουργό τον ETIENNE TSHISEKEDI , τον ηγέτη της *Ένωσης για την Δημοκρατία και την Κοινωνική Πρόοδο* (UDPS), για να τον παύσει λίγο αργότερα. Ο MUNGUL DIAKA του κόμματος : *Δημοκρατικός Συνασπισμός για την Δημοκρατία* (RASSEMBLEMENT DEMOCRATIQUES POUR LA REPUBLIQUE - RDR), στενός σύμμαχος του Μομπούτου διορίστηκε στην συνέχεια πρωθυπουργός. Αλλά η πολιτική κατάσταση επιδεινωνόταν συνεχώς.

6. Η Εθνοσυνέλευση δεν πέτυχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Τον Νοέμβριο 1991 και με συμφωνία με τον Μομπούτου, ο JEAN NGUZA KARL-L-BOND της Ένωσης των Ανεξάρτητων Φεντεραλιστών και Ρεπουμπλικάνων (UFERI) διορίστηκε Κυβερνήτης παρά τις έντονες αντιρρήσεις της Ιερής Ένωσης της Ριζοσπαστικής Αντιπολίτευσης (USOR). Άμεση συνέπεια αυτής της πολιτικής κίνησης ήταν η αποσύνθεση του αντιπολιτευτικού συνασπισμού και ο JEAN NGUZA KARL-L-BOND με τη συγκατάθεση του Μομπούτου διέκοψε τις εργασίες της Εθνοσυνέλευσης που συγκλήθηκε εκ νέου τον Απρίλιο 1992 για να διακηρύξει την κυρίαρχη εξουσία της στην υιοθέτηση δεσμευτικών νομοθετικών και εκτελεστικών αποφάσεων επιτρέποντας ταυτόχρονα στον Μομπούτου να παραμείνει στο αξίωμα του Αρχηγού του Κράτους. Η Εθνοσυνέλευση συνέταξε σχέδιο Συντάγματος, υιοθέτησε ρυθμίσεις για πολυκομματική μεταβατική κυβέρνηση και τον Αύγουστο του 1992 εκλέχτηκε από την Εθνοσυνέλευση πρωθυπουργός της νέας μεταβατικής κυβέρνησης, για ετήσια θητεία ο Τσισεκέντι. Το Σύνταγμα με το οποίο θεσμοθετείται η εκτελεστική εξουσία του Πρωθυπουργού υιοθετήθηκε από την Εθνοσυνέλευση το Νοέμβριο 1992. Οι οπαδοί του Μομπούτου μπούκοτάρισαν τις διαδικασίες της Εθνοσυνέλευσης. Ταυτόχρονα από την ήδη λειτουργούσα Εθνοσυνέλευση προήλθε νομοθετικό σώμα αποκαλούμενο : « Ανώτατο Συμβούλιο του Μεταβατικού Κοινοβουλίου» (HAUT CONSEIL DE LA REPUBLIQUE - PARLEMENT DE TRANSITION - UCR/PT) με πρόεδρο τον Επίσκοπο MONSENGO LAURENT PASINYA.
7. Όπως ήδη συμφωνήθηκε μεταξύ της αντιπολίτευσης και του Μομπούτου με την ανακοίνωση των διαβουλεύσεων της Εθνοσυνέλευσης, εγκαινιάστηκε η λειτουργία του Ανωτάτου Συμβουλίου της Δημοκρατίας, αποτελούμενο από 435 μέλη με εξουσία αναθεώρησης και υιοθέτησης του σχεδίου Συντάγματος που είχε ετοιμάσει η Εθνοσυνέλευση. Το Ανώτατο Συμβούλιο άρχισε να εξετάσει τους ισχυρισμούς διαφθοράς σε βάρος του Μομπούτου που απάντησε επιχειρώντας να αναστείλει και να εμποδίσει την πρόοδο των σχετικών διαδικασιών. Στην συνέχεια αρνήθηκε να δεχθεί τη νομιμότητά του και αυτή της Κυβέρνησης του Τσισεκέντι. Τον Ιούλιο 1993 το Ανώτατο Συμβούλιο έκρινε τον Μομπούτου ένοχο προδοσίας και ανακοίνωσε την ποινική του δίωξη. Οι κοινωνικές αναταραχές συνεχίστηκαν και οι Ένοπλες Δυνάμεις του Ζαΐρ (FAZ) απάντησαν με λεηλασίες, εκτελέσεις και τραυματισμούς. Για να αποδυναμωθεί η επιρροή της κυβέρνησης του Τσισεκέντι ο Μομπούτου επινόησε τον διορισμό αντίθετης κυβέρνησης όπου συνενώθηκαν όλες οι πολιτικές ομάδες που υποστήριζαν τον Μομπούτου, δημιουργώντας συνασπισμό επονομαζόμενο Πολιτικές Δυνάμεις του Συνασπισμού (FORCES POLITIQUES DU CONCLAVE - FPC), όπου αποκλείστηκε η συμμετοχή της Ιερής Ένωσης της Ριζοσπαστικής Αντιπολίτευσης (USOR) και Ανωτάτου Συμβουλίου της Δημοκρατίας (HCR). Η παυθείσα Εθνοσυνέλευση αναβίωσε ως αντίπαλος του Ανωτάτου Συμβουλίου της Δημοκρατίας (HCR). Έτσι το Ζαΐρ βρέθηκε να κυβερνάται από δύο κυβερνήσεις, δύο συντάγματα και δύο κοινοβούλια. Συνέχισαν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των Πολιτικών Δυνάμεων του Συνασπισμού (που υποστήριζαν τον Μομπούτου) και της αντιπολίτευσης που κατέληξαν τον Σεπτέμβριο 1993 σε συμφωνία για το σχέδιο Συντάγματος που είχε προταθεί. Όμως ο Τσισεκέντι αρνήθηκε να παραιτηθεί από το αξίωμα του Πρωθυπουργού όπως είχε ήδη συμφωνηθεί.
8. Το πολιτικό αδιέξοδο επιλύθηκε με απόπειρα σχηματισμού κυβέρνησης εθνικής ενότητας στην οποία αρνήθηκε να συμμετάσχει η Ένωση για την Δημοκρατία και την Κοινωνική Πρόοδο (UDPS). Με τη νέα πρωτοβουλία εκλέχθηκε νέος πρωθυπουργός από το Ανώτατο Συμβούλιο της Δημοκρατίας και εγκαινιάστηκε η λειτουργία του Μεταβατικού Κοινοβουλίου (HCR-PT). Οι συνεχιζόμενες διαφωνίες για την διαδικασία εκλογής του Πρωθυπουργού επιδεινώθηκαν από τις βλέψεις του Τσισεκέντι για το Γραφείο του Πρωθυπουργού και διατάραξαν τις διαδικασίες Ανωτάτου Συμβουλίου της Δημοκρατίας - Μεταβατικού Κοινοβουλίου

(HCR-PT), που υιοθέτησε τον Απρίλιο του 1994 νέο μεταβατικό Σύνταγμα. Τον Ιούνιο 1994 διορίστηκε πρωθυπουργός από το Μομπούτου μέσω του HCR-PT ο KENGO WA DONDO, αλλά η αντιπολίτευση μπούκοτάρισε το HCR-PT μέχρι τον Οκτώβριο 1994. Η διάρκεια της μεταβατικής κυβέρνησης παρατάθηκε αναγκαστικά υπερβαίνοντας το 15μηνο. Οι πολυκομματικές και προεδρικές εκλογές ορίστηκαν για τον Μάιο 1997 και οι περιφερειακές εκλογές για τον Ιούνιο και Ιούλιο 1997. Ο Μομπούτου εξέφρασε την πρόθεσή του να αμφισβητήσει τις εκλογές, αλλά αρρώστησε και τον Ιούλιο 1996 μετέβη στην Ελβετία για θεραπεία αφήνοντας ένα κενό που γρήγορα επρόκειτο να καλυφθεί.

II. Το Φαινόμενο ΚΑΜΠΙΛΑ (KABILA)

9. Οι απαρχές της στάσης που ανέτρεψε το καθεστώς του Μομπούτου είναι διάφορες και περίπλοκες και εντοπίζονται σε πολλούς παράγοντες κυρίως στην μεταχείριση της εθνικής ομάδας Τούτσι από την προηγούμενη κυβέρνηση της χώρας, τις συγκρούσεις των Τούτσι με τους Χούτου στην Ρουάντα και στο Μπουρούντι, την πολιτική υποστήριξης των Χούτου από την προηγούμενη ζαϊρινή κυβέρνηση κλπ. Η ανατολική περιοχή της χώρας εδώ και δεκαετίες κατοικείται από τους BANYARWANDA (Τούτσι, Χούτου και Twa) που κατάγονται από την Ρουάντα και το Μπουρούντι. Μια ομάδα αυτής της εθνοτικής ομάδας που αποτελείτο από Τούτσι κατέλαβε νωρίς τη δεκαετία του 1960 περιοχές που συνορεύουν με την περιοχή των Μεγάλων Λιμνών (Κίβου και Τανγκανίκα), του Μπουκάβου και Ουβίρα στην Νότια επαρχία Κίβου του τέως Ζαΐρ. Αργότερα αποκάλεσαν την εθνοτική τους ομάδα Banyarwanda. Η τάση της εθνοτικής αυτής ομάδας να θεωρούν την περιοχή ως πατρίδα τους επιτάχθηκε επειδή η Ρουάντα, το Μπουρούντι και η σημερινή Δημοκρατία του Κονγκό διοικούσαν ως μια και μοναδική επικράτεια από τον Υπουργό Αποικιών του Βελγίου και τους δύο τοπικούς Κυβερνήτες (ένας για το Κονγκό και ένας άλλος για την επικράτεια της Ρουάντα - Ουρούντι). Σε αυτήν την περίοδο υποστηρίζονταν οι πληθυσμιακές μετακινήσεις από την Ρουάντα - Ουρούντι στο Κονγκό όχι μόνον για δημογραφικούς λόγους αλλά και για λόγους απασχόλησης του εργατικού δυναμικού. Το 1972 ψηφίστηκε νόμος με τον οποίο όλοι οι BANYARWANDA που βρίσκονταν στο Κονγκό πριν το 1950 απόκτησαν την ιθαγένεια του Κράτους αυτού (Νομοθεσία για τους Πληθυσμούς που ζούσαν στην επικράτεια της Δημοκρατίας πριν την διακήρυξη της Ανεξαρτησίας της), αλλά ο νόμος αυτός καταργήθηκε το 1981.
10. Άμεση συνέπεια της αφαίρεσης της ιθαγένειας ήταν η στέρηση των αγροτών BANYARWANDA από τη γη που καλλιεργούσαν. Επιπλέον σποραδικές δια - εθνοτικές συγκρούσεις μεταξύ των BANYARWANDA, ειδικά όσων προέρχονταν από την φυλή Τούτσι και των γηγενών ζαϊρινών εθνοτικών ομάδων κατέληξαν το 1992-1993 στο θάνατο χιλιάδων ανθρώπων. Όμως το ζήτημα της ζαϊρινής ιθαγένειας οδήγησε το 1991 σε επιδείνωση της κατάστασης με αφορμή την απαγόρευση συμμετοχής των BANYARWANDA στις συνόδους του *Ανωτάτου Συμβουλίου της Δημοκρατίας - Μεταβατικού Κοινοβουλίου* (HCR - PT). Η αφορμή για την εξέγερση που άρχισε το Σεπτέμβριο 1996 και οδήγησε στην ανατροπή του καθεστώτος Μομπούτου ήταν η δήλωση του Κυβερνήτη της επαρχίας του Νότιου Κίβου ότι όλοι οι Τούτσι της εθνοτικής ομάδας BANYARWANDA έπρεπε να εγκαταλείψουν τη χώρα εντός της εβδομάδας, διαφορετικά θα φυλακίζονταν και θα αφανίζονταν. Σε παρόμοιες δηλώσεις προέβησαν και άλλοι επαρχιακοί αξιωματούχοι. Οι Τούτσι του Νότιου Κίβου υπέφεραν το 1996 από τις κακοποιήσεις των ανταρτών Χούτου της Ρουάντα που έλεγχαν τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Στο μεταξύ οι BANYARWANDA του Νοτίου Κίβου εκπαιδεύονταν στην Ρουάντα για να στηρίξουν τους αντάρτες Χούτου που αποτελούσαν σημαντική απειλή για τις Κυβερνήσεις της Ρουάντας και του Μπουρούντι, όπου κυριαρχούν οι Τούτσι. Οι

Χούτου αντάρτες εξαπέλυσαν επιθέσεις κατά της Ρουάντας και του Μπουρούντι έχοντας τις βάσεις τους στη Δημοκρατία του Κονγκό.

11. Για την αντιμετώπιση των συνεχών απειλών των επαρχιακών αρχών και των ανταρτών των Χούτου, οι ένοπλοι Banyarulienge επετέθησαν τον Οκτώβριο 1996 στους καταυλισμούς των προσφύγων Χούτου στις περιοχές Ρουνίγκο, Κατέλε και Πάντζι προκαλώντας πολλούς θανάτους και καταστροφές και μαζικές μετακινήσεις των προσφύγων στα νότια της χώρας. Η διεθνής διάσταση της σύρραξης εκδηλώθηκε όταν οι ένοπλες δυνάμεις του τέως Ζαΐρ και της Ρουάντας συγκρούστηκαν περί τα τέλη Οκτωβρίου 1996 και οι αντάρτες υποστήριξαν ότι στηρίχθηκαν από τις κυβερνητικές δυνάμεις της Ρουάντας και του Μπουρούντι των πόλεων Ουβίρα, Γκόμα και Μπουκαβού που είχαν καταλάβει τον ίδιο μήνα. Για την πρόληψη της ανθρωπιστικής καταστροφής οι αντάρτες δήλωσαν το Νοέμβριο 1996 μονομερώς την παύση των εχθροπραξιών και έτσι επαναπατρίστηκαν περίπου 700.000 πρόσφυγες της Ρουάντας αλλά σημαντικός αριθμός προσφύγων παρέμεινε στη χώρα σε εξαιρετικά δύσκολες και ανασφαλείς συνθήκες επιβίωσης. Η στάση στο Ανατολικό Ζαΐρ οδήγησε σε κύμα διαδηλώσεων που οργανώθηκαν στην Κινσάσα σε βάρος των Τούτσι των οποίων οι περιουσίες καταστράφηκαν προκαλώντας την εξορία τους σε όμορες χώρες : στο Κονγκό, στη Δημοκρατία της Κεντρικής Αφρικής κλπ... Το *Ανώτατο Συμβούλιο της Δημοκρατίας - Μεταβατικό Κοινοβούλιο* (HCR-PT) προκάλεσε, με την παρότρυνση των προσφύγων Χούτου να συνδράμουν τις ένοπλες δυνάμεις του Ζαΐρ, την επιδείνωση της κατάστασης.
12. Αν και η στάση ξεκίνησε ως αντίδραση των Banyarulienge στην πολιτική διάκρισης των τέως Ζαΐρινών Αρχών ο στόχος της τελικά ήταν η ανατροπή του καθεστώτος Μομπούτου. Η πολιτική ηγεσία των ανταρτών, η *Συμμαχία των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση του Κονγκό-Κινσάσα* (ALLIANCE DES FORCES DEMOCRATIQUES POUR LA LIBERATION DU CONGO-KINSHASA - AFDL-CK) αποτελείται από διαφορετικές πολιτικές οργανώσεις και περιλαμβάνει : το *Λαϊκό Επαναστατικό Κόμμα* (POPULAR REVOLUTIONARY PARTY - PRP) του οποίου ηγείται ο Laurent KABILE, τη *Δημοκρατική Συμμαχία των Λαών* (ALLIANCE DEMOCRATIQUE DES PEUPLES - ADP), πολιτικό κόμμα των Τούτσι, το *Εθνικό Συμβούλιο Αντίστασης για τη Δημοκρατία* (CONSEIL NATIONAL DE RESISTANCE POUR LA DEMOCRATIE - CNRD), το *Επαναστατικό Κίνημα για την Απελευθέρωση του Ζαΐρ* (MOUVEMENT REVOLUTIONNAIRE POUR LA LIBERATION DU ZAIRE - MRLZ), και την αντάρτικη ομάδα Μάι - Μάι, που πολέμησε και στις δύο πλευρές κατά τη διάρκεια της σύρραξης. Με την πρόοδο του πολέμου οι τάξεις της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL-CK) ενισχύθηκαν από λιποτάκτες των *Ενόπλων Δυνάμεων του Ζαΐρ* (FAZ) των οποίων αρχηγός από το Νοέμβριο του 1996 είναι ο Laurent KABILE από την επαρχία Σάμπα, πρώην εκπρόσωπος της *Συμμαχίας Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση*.
13. Το Νοέμβριο-Δεκέμβριο 1996 ο στρατηγός MAHELE BOKUNGO διορίστηκε Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων και ο ETIENNE TSHISEKEDI αντικατέστησε τον πρωθυπουργό KENGO WA DONDO, αλλά καμία από αυτές τις αλλαγές δεν πρόλαβε την συνεχιζόμενη επέλαση των δυνάμεων της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για τη Απελευθέρωση* (AFDL), οι οποίες τον Ιανουάριο 1997 κατέλαβαν την οικονομικής και στρατιωτικής σημασίας πόλη Μπούνια καθώς και τις όμορες περιοχές εξόρυξης χρυσού. Το Φεβρουάριο και το Μάρτιο του 1997 οι πόλεις Κίντου και Κιζανγκάνι κατελήφθησαν επίσης από τις δυνάμεις της *Συμμαχίας* (AFDL). Σε αυτή τη διαδικασία οι δυνάμεις της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL) έλαβαν ζωτικής σημασίας χρηματοδότηση για τη συνέχιση του πολέμου. Το κόμμα υποστηρίχθηκε επίσης από τους αποσχιστές της επαρχίας Σάμπα που είχαν τις βάσεις τους στην Αγκόλα. Οι δυνάμεις του γρήγορα προήλασαν και λόγω της έλλειψης υποστήριξης του Μομπούτου από τις ξένες δυνάμεις η πρωτεύουσα

Κινσάσα κατελήφθη την 17^η Μαΐου 1997 από τη *Συμμαχία (AFDL)*. Ο LAURENT KABILA ορκίστηκε πρόεδρος και ο Μομπούτου εξορίστηκε. Η νέα κυβέρνηση της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL)* ανακοίνωσε τη διεξαγωγή εκλογών το 1999 και απαγόρευσε τη λειτουργία όλων των πολιτικών κομμάτων. Στο μεταξύ συγκροτήθηκε Επιτροπή αναθεώρησης του Συντάγματος της οποίας προεδρεύει ο Ανισέτ Κασαμούρα από το Κίβου. Το νέο Σύνταγμα θα υιοθετηθεί με δημοψήφισμα το Δεκέμβριο 1998. Οι πρόσφατες διαδηλώσεις στην Κινσάσα εξαπλώθηκαν στη χώρα και αναφέρθηκαν θάνατοι, αν και η κυβέρνηση αρνήθηκε να επιβεβαιώσει τις πληροφορίες. Οι δυνάμεις ασφαλείας της *Συμμαχίας (AFDL)* συνέλαβαν τον ETIENNE TSHIKEDO που κρατήθηκε για μία ημέρα. Υποστηρίζεται επίσης ότι η *Συμμαχία (AFDL)* είναι υπεύθυνη για πολλές συνοπτικές και εξωδικαστικές εκτελέσεις στην Κινσάσα, για κακοποιήσεις και εκτελέσεις προσφύγων από την Ρουάντα και μελών πρώην κομμάτων FAR, FAZ κλπ.

III. Κατηγορίες Προσώπων των οποίων των καθεστώσ διέπεται από τη Διεθνή Προστασία

14. Με την ανατροπή του καθεστώτος Μομπούτου και την αλλαγή της κυβέρνησης στην χώρα οι παρακάτω κατηγορίες προσφύγων και αιτούντων άσυλο (που δεν αναφέρονται εξαντλητικά) ενδέχεται να υποβάλλουν αίτημα υπαγωγής τους στο καθεστώς της διεθνούς προστασίας :

A. Μέλη των Σωμάτων Ασφαλείας και / ή των Ενόπλων Δυνάμεων

15. Το καθεστώς Μομπούτου περιλάμβανε πολλές υπηρεσίες ασφάλειας ή σώματα, τόσο στρατιωτικά όσο και πολιτικά, που λειτουργούσαν σε διάφορους τομείς και επίπεδα :
 - 15.1 Η Ειδική Προεδρική Φρουρά (DIVISION SPECIALE PRESIDENTIELLE - DSP) που αποτελείτο από 15.000 άντρες κυρίως της φυλής (Ν' GBANDI) ή από τον τόπο καταγωγής του Μομπούτου (Εκουατόρ) οι περισσότεροι από τους οποίους είχαν εκπαιδευθεί στο Ισραήλ. Ιδρύθηκε το 1986 και αποτελούσε την προεδρική φρουρά, αρμόδια για την προσωπική ασφάλεια και προστασία του Μομπούτου. Ήταν η αρτιότερα εξοπλισμένη από όλες τις στρατιωτικές οργανώσεις υπό τις διαταγές του Στρατηγού ZIMBI, γαμπρού του Μομπούτου. Αν και το σώμα αυτό συμμετείχε στη στάση και στις λεηλασίες στην Κινσάσα το 1991 και 1993 που κατέληξαν σε θανάτους και καταστροφές, είναι σαφές ότι η σημερινή κυβέρνηση διώκει του στρατιώτες της Ειδικής Προεδρικής Φρουράς λόγω των στενών τους σχέσεων με τον Μομπούτου και την οικογένειά του. Εάν συλληφθούν είτε θα εκτελεστούν είτε θα φυλακισθούν χωρίς προηγούμενη δίκη όπως ήδη ενήργησε η *Συμμαχία των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL)* στην Κινσάσα τον Μάιο 1997 όταν κατέλαβε την εξουσία εκδιώκοντας το Μομπούτου. Για τους λόγους αυτούς τυχόν επαναπατρισμός θα θέσει σε κίνδυνο την προσωπική ελευθερία και ζωή των στρατιωτών της Φρουράς στην Δημοκρατία του Κονγκό. Κατά συνέπεια δικαιούνται διεθνή προστασία εκτός εάν υπάρχουν αποδείξεις σε βάρος τους ότι έχουν διαπράξει αδίκημα που συνιστά λόγο αποκλεισμού της εφαρμογής της Σύμβασης του 1951. Αυτή η ρήτρα αποκλεισμού ενδεχομένως να ισχύει μόνον για τους υψηλόβαθμους αξιωματούχους της Φρουράς.
 - 15.2 Το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας (National Security Council - CNS) είχε επίσης την αποκλειστική αρμοδιότητα της προστασίας του καθεστώτος του Μομπούτου. Ενώ η Ειδική Προεδρική Φρουρά ήταν ένα ένοπλο σώμα και, με αυτή την ιδιότητά του, ως γνήσιο τμήμα των *Ένοπλων Δυνάμεων του Ζαΐρ (FAZ)* αν και αναφερόταν απευθείας στο Γραφείο του Προέδρου, το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας υπαγόταν από τη σύ-

στασή του σε πολιτική ηγεσία. Είχε γενική αρμοδιότητα σε θέματα ασφάλειας. Σύμφωνα με προεδρικό διάταγμα το προσωπικό του προσλαμβάνονταν μεταξύ των καθηγητών του πανεπιστημίου και άλλων επιστημόνων που έπρεπε να έχουν διδακτορικό. Στην πραγματικότητα το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας ήταν η ζαϊρινή υπηρεσία FBI και σύμφωνα με ισχυρισμούς συνέλεγε ειδικά και εμπειριστατωμένα στοιχεία για κάθε πολίτη της χώρας και το προσωπικό του ερευνούσε και συμβούλευε για δραστηριότητες θεμάτων ασφαλείας τόσο όσον αφορά την χώρα όσο και όσον αφορά το καθεστώς του Μομπούτου. Οι αξιωματούχοι του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας εξέφραζαν την άποψή τους για το ζήτημα της στάσης της Καμπίλα και εξέταζαν τα σχετικά θέματα για να συμβουλευθούν τον Αρχηγό του Κράτους για διάφορους μεθόδους αντιμετώπισης και ενέργειες που ήταν αναγκαίες για τον χειρισμό των κινημάτων της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL)*. Μεταξύ των άλλων διευθυντών του ήταν ο NIMY MAYIDIKA NGIMBI, πρώην Διευθυντής του Γραφείου του Μομπούτου, τον οποίο διαδέχθηκε ο HONORE NGBANDA από την ίδια περιοχή καταγωγής και μέλος της φυλής του Μομπούτου. Ο πολιτικός χαρακτήρας του Συμβουλίου δεν αποτέλεσε εμπόδιο για τη συμμετοχή του σε αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις, σε βασανιστήρια και διώξεις ηγετών της αντιπολίτευσης και των δραστηριοποιούμενων σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή σε βάρος προσώπων στους οποίους αποδίδονταν αυτές οι δραστηριότητες. Λόγω της μεθόδου εργασίας των Γραφείων του Εθνικού Συμβουλίου ελάχιστοι μόνον τέως αξιωματούχοι του θα πρέπει να υπαχθούν στο καθεστώς διεθνούς προστασίας καθώς οι περισσότεροι εγκατέλειψαν τη χώρα για να μην απολογηθούν για την παράνομη και ανάρμοστη συμπεριφορά τους τις τελευταίες τρεις δεκαετίες της διακυβέρνησης του Μομπούτου.

- 15.3 Η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και Προστασίας (SERVICE NATIONAL D' INTELLIGENCE & DE PROTECTION - SNIP) ήταν ένα άλλο σώμα ασφαλείας οργανωμένο σε δύο τμήματα : την Υπηρεσία Πληροφοριών του Εξωτερικού (SERVICE D' INTELLIGENCE EXTERIEURE) και την Υπηρεσία Πληροφοριών του Εσωτερικού (SERVICE D' INTELLIGENCE INTERIEURE). Κάθε τμήμα είχε αρμοδιότητα σε συγκεκριμένο τομέα. Το πρώτο ασχολείτο αποκλειστικά με την παρακολούθηση των πολιτών του Ζαΐρ που πιστεύεται ότι είχαν αντικαθεστωτικές δραστηριότητες εκτός της χώρας τους. Η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και Προστασίας ονομαζόταν αρχικά Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (CENTRE NATIONALE DE DOCUMENTATION - CND) και στη συνέχεια Εθνική Υπηρεσία Τεκμηρίωσης (AGENCE NATIONALE DE DOCUMENTATION - AND). Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης ήταν για χρόνια ο SETI YALE της φυλής Ngbandi τον οποίο διαδέχθηκε το 1984 ο MOKOLO WA POMPO οπότε έγινε ένας από τους πλέον σημαντικούς και με επιρροή στενούς συμβούλους του Προέδρου. Στην συνέχεια μετονομάστηκε σε Εθνική Υπηρεσία Τεκμηρίωσης υπό τον MOKOLO WA POMPO από την περιοχή Μπαντούντου, που εθεωρείτο η εξουσία του Μομπούτου πίσω από το θρόνο. Το 1991 η υπηρεσία μετονομάστηκε σε Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και Προστασίας υπό το στρατηγό LIKOUILIA (ο τελευταίος πρωθυπουργός της Κυβέρνησης Μομπούτου) που αντικαταστάθηκε διαδοχικά από τους NGBANGA HONORE, ATUNDU και GOGA DONDO όλοι προερχόμενοι από τη φυλή Ngbandi. Η Υπηρεσία είχε τη δική της έδρα όπου κρατούνταν οι πολίτες που επέστρεφαν από το εξωτερικό σε βάρος των οποίων υπήρχαν υποψίες συμμετοχής σε αντικαθεστωτικές ενέργειες εκτός της επικράτειας της χώρας τους. Αναφέρονταν συνεχώς βασανιστήρια, εξαφανίσεις και δολοφονίες, ειδικά σε βάρος του SETI YALE στις δεκαετίες του

1970 και 1980 καθώς συνέχιζε να διευθύνει την Υπηρεσία Πληροφοριών Εσωτερικού μετά την απομάκρυνσή του από τη θέση αυτή μέσω των Πρεσβειών της χώρας στις γειτονικές χώρες. Σημειώνεται ότι όλοι οι Πρέσβεις προέρχονταν από τις υπηρεσίες πληροφοριών όπου προϊστάτο.

- 15.4 Η Υπηρεσία Δράσης και Στρατιωτικών Πληροφοριών (SERVICE D` ACTION & DE RENSEIGNEMENTS MILITAIRES - SARM) ήταν στρατιωτική υπηρεσία πληροφοριών που ασχολείτο με θέματα ασφάλειας των ενόπλων δυνάμεων (και ειδικότερα με την παρακολούθηση των συνωμοτών ή των μελών των ενόπλων δυνάμεων στα οποία αποδίδονταν κατηγορίες συνωμοσίας) και την επίβλεψη της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας. Αυτή η οργάνωση συμμετείχε σε όλα τα πραξικοπήματα που κατέληξαν στην εκτέλεση εκατοντάδων υπόπτων ως συνωμοτών στις δεκαετίες του 1960 και 1970. Η υπηρεσία παρακολουθούσε κάθε πολιτική συγκέντρωση, συνάντηση ή διαδήλωση, και εάν το έκρινε απαραίτητο τις κατέστειλε αφού το προσωπικό της ήταν επίσης εκπαιδευμένο να αναλαμβάνει την απαιτούμενη δράση για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Της Υπηρεσίας προϊστάτο αρχικά ο Στρατηγός MAHELE LIEKO BOKUNGU, που τον διαδέχθηκε ο στρατηγός BOLOZI πριν τον διαδεχθεί στρατοδίκης. Όλοι κατάγονταν από την περιοχή του Εκουατόρ. Ο στρατηγός BOLOZI ήταν γνωστός καθώς είχε αποκτήσει τη φήμη, μαζί με τον Στρατηγό BARAMOTO της Εθνοφυλακής, του στυγνού και αιμοβόρου βασανιστή.
- 15.5 Οι Ένοπλες Δυνάμεις του Ζαΐρ (FORCES ARMEES ZAIROISES - FAZ) αποτελούνταν από 60.000 στρατιώτες. Τα ηγετικά στελέχη (οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί) σε ποσοστό 80% κατάγονταν από την περιοχή καταγωγής του Μομπούτου, το Εκουατόρ. Οι περισσότεροι συμμετείχαν στις στάσεις και στις λεηλασίες του 1991 και 1993. Το 1996-1997 καθώς οι ομάδες της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL) «απελευθέρωσαν» τη χώρα και επιτέθηκαν σε καταυλισμούς προσφύγων επωφελήθηκαν του εμφυλίου πολέμου και λεηλάτησαν, κακοποίησαν και ταλαιπώρησαν τους πρόσφυγες καθώς και το γηγενή πληθυσμό. Ο στρατηγός MAHELE ήταν ο τελευταίος Αρχηγός του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων του Ζαΐρ (FAZ) και σύμφωνα με ανεπιβεβαιωτές πληροφορίες σκοτώθηκε την 16^η Μαΐου 1997 από τον στρατηγό της Ειδικής Προεδρικής Φρουράς (DSP), MOBUTU KONGOLO NDOLO, το γιο του Μομπούτου. Η πλειοψηφία των μελών των Ενόπλων Δυνάμεων του Ζαΐρ παραμένει στη χώρα αναμένοντας την ένταξή της στις δυνάμεις της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL). Στο μεταξύ, άρχισαν να μεταβαίνουν σε μικρές ομάδες στη ναυτική βάση της Κιτόνα για σεμινάριο ενημέρωσης διάρκειας δύο μηνών. Όμως, η πρώτη ομάδα που μετέβη νωρίς τον Ιούλιο 1997 δεν επέστρεψε ποτέ περί τα τέλη Σεπτεμβρίου 1997. Σύμφωνα με πληροφορίες υπέφεραν από ασιτία και υπέστησαν εξευτελισμούς σε σημείο που οι οικογένειές τους στην Κινσάσα είναι εξαιρετικά ανήσυχες για την τύχη τους καθώς έχει αναφερθεί ο θάνατος των περισσότερων. Υπό αυτές τις συνθήκες όλοι οι υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι των Ένοπλων Δυνάμεων του Ζαΐρ εγκατέλειψαν τη χώρα και ζητούν άσυλο στις χώρες της Ευρώπης ή της Αφρικής λόγω βάσιμου και δικαιολογημένου φόβου δίωξης, καθώς φοβούνται ότι στη Δημοκρατία του Κονγκό θα συλληφθούν, θα βασανισθούν και ίσως εκτελεσθούν χωρίς δίκαιη δίκη.
- 15.6 Η Εθνοφρουρά (GARDE CIVILE - CIVIL GUARD) ήταν παραστρατιωτική οργάνωση όπου προϊστάτο στενός συγγενής του Μομπούτου, ο στρατηγός BARAMOTO, που διαδέχθηκε τον BULA MANDUNGU, ζαϊρινό πολίτη του στενού φιλικού περιβάλλοντος του Μομπούτου. Ιδρύθηκε με σκοπό να συνδράμει την Αστυνομία και τη Χωροφυλα-

κή στην διατήρηση της δημόσιας τάξης, στην παρακολούθηση των προβλημάτων που δημιουργούν οι φυσικές καταστροφές και στην διατήρηση υπό έλεγχο της κατάστασης ασφάλειας στα σύνορα της χώρας. Όμως, υπό στρατιωτική ηγεσία, γρήγορα άλλαξε ο χαρακτήρας της οργάνωσης που σύμφωνα με πληροφορίες άρχισε να κακοποιεί καθημερινά τον πληθυσμό και να εκτελεί πολίτες. Εκτός από τη συμμετοχή της στις στάσεις και λεηλασίες του 1991 και 1993 δεν έχουν αναφερθεί περιπτώσεις μελών της εμπλεγμένων σε σοβαρά αδικήματα που αποτελούν λόγους αποκλεισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα, εκτός βέβαια από τον στρατηγό BARAMOTO. Σημειώνεται ότι τα στελέχη της έχουν εγκαταλείψει την χώρα φοβούμενοι για τη ζωή τους λόγω της στενής συνεργασίας τους με το περιβάλλον του Μομπούτου.

B. Μέλη των Πολιτικών Κομμάτων και Στενοί Συγγενείς, Υπουργοί & Πρέσβεις του Μομπούτου

- 16.1 Τα ηγετικά και δραστήρια μέλη του Λαϊκού Επαναστατικού Κινήματος (MPR) και των συμμάχων του, των Πολιτικών Δυνάμεων της Εξουσίας (FORCES POLITIQUES DU CONCLAVE) καθώς και άλλων κομμάτων που στήριζαν το καθεστώς του Μομπούτου (που ιδρύθηκαν την περίοδο της Εθνικής Συνέλευσης με πρωτοβουλία του Μομπούτου και με την χρηματοδότηση του καθεστώτος του) δικαιούνται πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου στην Ευρώπη ή στην Αφρική καθώς σήμερα στη Δημοκρατία του Κονγκό απαγορεύονται οι πολιτικές δραστηριότητες και οι τέως ηγέτες του Λαϊκού Επαναστατικού Κινήματος (MPR) που δεν εγκατέλειψαν τη χώρα έχουν συλληφθεί και υπόκεινται κακομεταχείριση. Αυτή η πρώτη κατηγορία των στενών συγγενών περιλαμβάνει πολιτικούς συμμάχους και μέλη της οικογένειας του Μομπούτου καθώς και τους στενούς συνεργάτες του, ειδικά όσους είναι μέλη της φυλής Ngbandi ή κατ'άγονται από την περιοχή του Εκουατόρ : οι περισσότεροι διώκονται από το καθεστώς της Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL) για μόνο το λόγο της πολιτικής τους σχέσης ή δεσμών αίματος με τον πρώην Πρόεδρο. Κατ' αρχήν δικαιούνται διεθνή προστασία.
- 16.2 Βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης επικαλούνται ενόψει των παρελθόντων πολιτικών τους δραστηριοτήτων όλοι οι πρώην υπουργοί και πρέσβεις, ανεξάρτητα από τις πολιτικές τους πεποιθήσεις ή τη φυλή στην οποία ανήκουν, καθώς και οι ηγέτες και οι αγωνιστές της αντιπολίτευσης, επειδή το καθεστώς της Καμπίλα (Kabila) τους θεωρεί ύποπτους πολιτικής δράσης που απαγορεύεται. Αυτή η κατηγορία των αυθεντικών προσφύγων και αιτούντων άσυλο πρέπει να αποκλείει τους οπαδούς ή τα μέλη των οποίων η συμμετοχή στα πολιτικά κόμματα δεν ήταν ουσιαστική και καίριας σημασίας. Όμως, η περίπτωση των πρώην υπουργών, πρέσβων και άλλων κυβερνητικών αξιωματούχων, συνεργών πράξεων κακοδιαχείρισης και ατιμώρητων πράξεων κατάχρησης του δημοσίου χρήματος καθώς και αισχροκέρδειας κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το καθεστώς Μομπούτου απαιτεί ιδιαίτερα ενδελεχή εξέταση και, σε περίπτωση αμφιβολίας, ο φάκελος θα πρέπει να διαβιβασθεί στην έδρα της Ύπατης Αρμοστείας.
- 16.3 Η περίπτωση του Etienne TSHISEKEDI, του ηγέτη της Ένωσης για τη Δημοκρατία και την Κοινωνική Πρόοδο (UDPS) που συνεχίζει να ζει στη Κινσάσα δεν πρέπει να δημιουργεί την εντύπωση ότι οι πολιτικοί αρχηγοί είναι ελεύθεροι και ότι δεν υποφέρουν από την πολιτική κακομεταχείριση των πολιτικών αντιπάλων του καθεστώτος της Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL). Ο Etienne

TSHISEKEDI WA MULUMBA συνελήφθη τουλάχιστον αφότου η *Καμπίλα* τον ανακήρυξε Πρόεδρο της Δημοκρατίας του Κονγκό. Δέχθηκε δύο φορές επίθεση στο σπίτι του στη Κινσάσα από στρατιώτες της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL). Όπως ισχύει και για τους υπόλοιπους πολιτικούς, και σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL), Kongozi Mwenze δεν δικαιούται να ασκεί πολιτικές δραστηριότητες, ούτε να συγκαλεί συγκεντρώσεις και συναντήσεις. Όμως, συνεχίζει να επιχειρεί να δραστηριοποιείται πολιτικά και να συναντάται από καιρού εις καιρόν με τους πολιτικούς του φίλους και συμμάχους. Καθώς όμως ο Etienne TSHISEKEDI είναι προεξέχων πολιτικός και ιδιαίτερα γνωστός στη διεθνή κοινότητα, το καθεστώς της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL) δεν εφαρμόζει σε βάρος του διαρκώς πολιτική κακομεταχείρισης επειδή επιθυμεί να αποφύγει κάθε παρενόχληση ή κριτική από τη διεθνή κοινή γνώμη.

- 16.4 Οι τέως πολιτικοί αντίπαλοι του καθεστώτος Μομπούτου δεν είναι καλοδεχούμενοι στην Δημοκρατία του Κονγκό, εκτός εάν έχουν προσωπικές και ατομικές σχέσεις με το καθεστώς της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL), καθώς η Καμπίλα προφανώς δεν επιθυμεί τη συνεργασία με προηγούμενα πολιτικά κόμματα, συμπεριλαμβανομένων και όσων διακηρύσσουν την ίδια ιδεολογία του Λουμούμπα. Η Καμπίλα φαίνεται ότι επιλέγει τους νέους «πελάτες» της βάσει εξατομικευμένων εκτιμήσεων και αξιολογήσεων και συμπεριφοράς υποταγής των υποψήφιων μελών της και δεν συμμαχεί με πρώην πολιτικά κόμματα. Όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, η κοινωνική και πολιτική κατάσταση στη Δημοκρατία του Κονγκό είναι τόσο συγκεχυμένη που είναι επικίνδυνος ο επαναπατρισμός των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο που εγκατέλειψαν τη χώρα λόγω των διώξεων του καθεστώτος Μομπούτου, καθώς δεν συντρέχουν οι απαραίτητες συνθήκες εγγύησης της προσωπικής τους ελευθερίας και ασφάλειας.

Γ. Υποστηρικτές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δημοσιογράφοι & Άλλοι Διανοούμενοι

17. Οι υποστηρικτές και οι μαχόμενοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα διώκονται καθώς θεωρούνται «ταραξίες» που επιβλέπουν και ελέγχουν τις δραστηριότητες της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL) στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με πρόθεση καταγγελίας των παραβιάσεων στη διεθνή κοινότητα. Φαίνεται ότι το καθεστώς φοβάται περισσότερο την άποψη των υποστηρικτών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τους δημοσιογράφους των οποίων η κριτική σε πολλές εφημερίδες στην Κινσάσα δεν προκαλεί σθεναρές και ζωηρές αντιδράσεις. Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατηγορούν τις δυνάμεις ασφαλείας του σημερινού καθεστώτος για εξωδικαστικές εκτελέσεις των πολιτών και των στρατιωτών των τέως *Ενόπλων Δυνάμεων του Ζαΐρ* (FAZ) καθώς και για βασανιστήρια, κακομεταχείριση, απαγωγές και εξαφανίσεις, απειλές και εκβιασμούς των πολιτών του Κονγκό. Το καθεστώς (AFDL) έχει επίσης υιοθετήσει νέους κανόνες για την «εν πράγμασι» κρατικοποίηση μερικών ιδιωτικών μέσων μαζικής ενημέρωσης (όπως είναι το τηλεοπτικό δίκτυο TKM) που έχουν κατασχεθεί επειδή είναι κερδοφόρες επιχειρήσεις και όχι επειδή κρίνονται «ενοχλητικά» για τους κατέχοντες την εξουσία. Σε κάθε περίπτωση με εξαίρεση όσους συμμετέχουν και δραστηριοποιούνται στην πολιτική ή στον τομέα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι δημοσιογράφοι και οι υπόλοιποι διανοούμενοι δεν αντιμετωπίζουν προς το παρόν συστηματικές ή υποβόσκουσες διώξεις. Έτσι το αίτημά τους για αναγνώριση στο πρόσωπό τους του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να εξετάζεται εξατομικευμένα, βάσει των ιδιαίτερων ισχυρισμών τους. Αντίθετα

όλα τα ηγετικά στελέχη των οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων [δηλ. της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (FEDERATION INTERNATIONALE DES DROITS DE L' HOMME - FIDH), της Ζαϊρινής Ένωσης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ASSOCIATION ZAÏROISE DES DROITS DE L' HOMME- AZADHO), της Οργάνωσης : « Η φωνή όσων δεν μιλούν» (LA VOIX DES SANS VOIX) κλπ] μπορεί να έχουν σήμερα βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης στην Δημοκρατία του Κονγκό και κατά συνέπεια πρέπει να αναγνωρίζεται στο πρόσωπό τους το καθεστώς του πρόσφυγα, εφόσον υποβάλλουν αίτημα ασύλου, καθώς όλοι δικαιούνται διεθνή προστασία.

Δ. Επιχειρηματίες ανθρών επιχειρήσεων

- 18.1 Το καθεστώς της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL)* θεωρεί τους επιχειρηματίες ιδιωτικών τ έως Ζαϊρινών επιχειρήσεων συνενόχους του καθεστώτος Μομπούτου σε οικονομικά εγκλήματα που κατέστρεψαν την εθνική οικονομία. Αντιμετωπίζονται επίσης ως ύποπτοι πολιτικοί υποστηρικτές του καθεστώτος Μομπούτου, που επωφελήθηκαν αυτήν την ιδιαίτερη σχέση προκειμένου να αυξήσουν τον πλούτο τους σε βάρος του έθνους. Έτσι μερικοί επιχειρηματίες αυτής της κατηγορίας συνελήφθησαν αυθαίρετα και κρατήθηκαν, οι περιουσίες τους κατασχέθηκαν με το αιτιολογικό ότι αποκτήθηκαν με απάτη. Οι περισσότεροι έχουν εγκαταλείψει τη χώρα ή κρύβονται προσπαθώντας να αναχωρήσουν (εάν δεν έχουν ήδη φυλακιστεί) για μόνον το λόγο ότι η *Συμμαχία των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL)* επιδιώκει τη σύλληψή τους και την κατάσχεση της περιουσίας τους, όχι κατ' ανάγκη λόγω των πολιτικών τους σχέσεων με το κόμμα *Λαϊκό Επαναστατικό Κίνημα (MPR)* του Μομπούτου. Μερικοί ήσαν πράγματι πολιτικοί υποστηρικτές του κόμματος του Μομπούτου. Κρίθηκαν ένοχοι επειδή είναι πλούσιοι επιχειρηματίες και ιδιοκτήτες επιχειρήσεων που ευημερούν και εκτίθενται σε πολιτικές διώξεις της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL)* που έχει ήδη δημιουργήσει ένα Υπηρεσία Παράνομων Κερδών.
- 18.2 Οι Γενικοί Διευθυντές των Εθνικών Επιχειρήσεων του τ έως Ζαϊρ που συχνά ήσαν επιχειρηματίες που ευημερούσαν διακρίνονται από αυτούς της προηγούμενης κατηγορίας. Διορίζονταν από τον ίδιο τον Πρόεδρο με προεδρικά διατάγματα όπως ακριβώς και όλοι οι υπόλοιποι υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι του Ζαϊρ. Στην διαδικασία επιλογής τους βάρυνε περισσότερο η πολιτική στήριξη ή σχέση, η συμμετοχή σε ιδιαίτερες εθνοτικές ομάδες παρά τα προσόντα τους και η ικανότητα εκπλήρωσης του έργου των θέσεων όπου διορίζονταν. Όμως, το καθεστώς της *Συμμαχίας Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση (AFDL)* επιδιώκει τον εντοπισμό τους και σύλληψή τους λόγω των καταχρήσεων και κακοδιαχείρισης και άλλων σοβαρών οικονομικών εγκλημάτων που έχουν διαπράξει καθώς οι περισσότεροι Γενικοί Διευθυντές των εθνικών βιομηχανιών και επιχειρήσεων του τ έως Ζαϊρ είναι ένοχοι τουλάχιστον παράνομου πλουτισμού. Έτσι εγκατέλειψαν την Δημοκρατία του Κονγκό προκειμένου να διαφύγουν τη δικαιοσύνη της χώρας τους που τουλάχιστον προς το παρόν δεν είναι δίκαιη και αμερόληπτη. Όμως, οι περιπτώσεις αυτές χρήζουν ενδελεχούς μελέτης προκειμένου να αποφευχθεί η παροχή διεθνούς προστασίας σε άτομα που είναι μάλλον αυτουργοί οικονομικών εγκλημάτων παρά θύματα ενδεχόμενης δίωξης. Έτσι σε περίπτωση αμφιβολίας συνιστάται οι περιπτώσεις αυτές να διαβιβάζονται για εξέταση στην έδρα του Οργανισμού στη Γενεύη.

Ε. Συμπεράσματα

19. Η αλλαγή της ηγεσίας αν και χαιρετίστηκε από το λαό του Κονγκό χαρακτηρίζεται από πολιτική αβεβαιότητα και σύγχυση. Η αντιμετώπιση από το καθεστώς της *Συμμαχίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση* (AFDL) των δυνάμεων που μάχονταν το καθεστώς Μομπούτου είναι προς το παρόν ασαφής αν και δύο πρώην μέλη της Ένωσης για τη Δημοκρατία και την Κοινωνική Πρόοδο (UDPS) ήσαν αρχικά μέλη του υπουργικού συμβουλίου της Συμμαχίας (AFDL). Άλλα ζητήματα ενδεχομένως να είναι καίριας σημασίας για τον καθορισμό των πολιτικών τάσεων της διοίκησης της Καμπίλα (Kabila) ειδικά στους τομείς των ανθρωπίνων, οικονομικών, πολιτισμικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Υπάρχουν σήμερα πολλά άλυτα θέματα με επιρροή στα θέματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο : η θέση της κυβέρνησης γι' αυτά είναι καίριας σημασίας. Ενόψει της αβέβαιης κατάστασης που επικρατεί στη χώρα, άσυλο / προσφυγικό καθεστώς πρέπει να χορηγείται στους πολίτες της χώρας βάσει των προσωπικών τους ισχυρισμών, σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1951, με την έννοια ότι οι αιτούντες την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα και τη χορήγηση ασύλου πρέπει να παρουσιάσουν με αξιόπιστες αποδείξεις τις προϋποθέσεις του ορισμού του πρόσφυγα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών του 1951 και της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικών Κρατών του 1969. Οι πολίτες της Δημοκρατίας του Κονγκό στους οποίους έχει ήδη αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα και χορηγηθεί άσυλο δεν πρέπει να εξαναγκάζονται σε επαναπατρισμό έως ότου η Ύπατη Αρμοστεία επανεξετάσει την πολιτική κατάσταση στη χώρα τους.

Doudou Kladila
Ανώτατος Νομικός Σύμβουλος